

DACE
VĪGANTE

**R
O
M
A
N
T
I
K
'
I
S**

DACE
VĪGANTE

**R
O
M
A
N
T
I
K
'
I
S**

821.174-31
Vi 323

Grāmata izdota ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu

Vitas Lēnertes vāka un iekšlapu dizains

Vāka un iekšlapu noformējumam izmantoti fotoattēli
no Daces Vīgantes un Māra Vīganta privātajiem arhīviem.

Dace Vīgante
ROMANTIĶIS

Apgāda vadītāja *Vija Kilbloka*
Projekta vadītāja *Bārbala Simsons*
Redaktore *Anda Ogrīņa*
Korektore *Evija Stikute*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Maketētāja *Irēna Kiviļiņa*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā LV-1010. Red. nr. L-4236.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Dace Vīgante, 2022
© Literārā apdare, izdevums latviešu valodā, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2022
ISBN 978-9934-31-037-9

Visiem, kas mīlējuši

I

Haralds

Fināla startu varētu saukt par pieklājīgu, ja ne tas šķērmums pakrūtē. Kā būtu notiesāts uz nāvi un nu vilktu pēdējo importa cigareti pirms eksekūcijas. Pieņemot, ka nāviniekiem dod labus smēķus.

Pirms nedēļas, 1993. gada 28. septembrī, finišēju savas karjeras pēdējo gonku ar bagiju, kurā iebūvēts F-3 motors.

Jēkabpils *Pelītes* trasē stāvēju pirmajā rindā blakus Ļošam, kurš ar savu krietni jaudīgāko kompjūtera regulēto bagiju vienīgais no Latvijas brauc Eiropā.

Pirms starta viss kā parasti. Galvas ķiverēs grozās – slepus ziņkāri lūram cits uz citu. Pieveru acis un domās vairākkārt pārslēdzu ātrumus. Uz priekšu un atpakaļ. Uz priekšu, atpakaļ. Tiesnesis uzkalna galā paceļ karogu. Drudžainā galvu kustība norimst. Skatieni iecementējas punktā sev priekšā. Kloķi iebīdās pirmajā ātrumā. Motori rēc. Zeme, debess un mugurkauls vibrē vienā tonī. Karogs krīt. Vagū-ū!

Reizē ar Ļošu izlecām no vietas, pajūk irdenais klājums, par sekundes simtdaļu esmu viņam priekšā. Viņa dampim ir vairāk zirgspēku nekā manējam, tādēļ šis

smagi nobuksē smiltīs, bet mudīgi jau ir blakus, sprūkam iekšā pirmajā likumā. Filigrāni minu pedāļus, lai saglabātu ātrumu. Bagiji brangi kārpās ķēpīgajos dubļos. Taisnais ar tramplīnu kaskādi. Galā kreisais par simts astoņdesmit, gāzi grīdā un atpakaļ. Ejot taisnē, spoguļos manu – aiz mums putekļu un šķembu mākonī zibsnī rāmju un ķiveru armāda. Vienu brīdi aiz tramplīna Ļoša pasprūk priekšā, pār mani svelpdama nogrand kakao krāsas niagāra. Mālainas brizgas dāsni tiek skrotētas aizsargbrillēs, un brīdi ir mella nakts bez putniem, pirms nākamajā likumā jau atkal esmu nedaudz priekšā. Pēdējā aplī, labu gabalu noēduši pārējos, ejam blakus. Labajā likumā ielidoju pirmais, kaut teorētiski viņam būtu priekšroka. Kas? Vai viņš mani laiž? Atpakaļskats. Ļoša samierinājies? Kur tad cīņa? Pakrūtē nokņud – vai tiešām aiz cieņas? Nē, nu vecīt! Tālāk nav interesanti. Finišs...

Pēdējā cīņā bagijs nepieviļ – rorainais uzticīgi aiznesis līdz rūtainajam karogam. Boksos ar mehāniķi Borisu novērtējam skādi – no triecieniem dubļu dangās zirgs teju palicis bez pakaļējās rāmja piekares, ātrumkārbas bīdflancis ar atsistām malām un izlaistītu eļļu uz sajūga diska. Nav slikti. Abi ar mātes zemes pīšļiem aplipuši, jākasa nost ar lāpstu. Tā vienmēr, kad iepriekšējā naktī smalki rasinājis. Uz pjedestāla zirgojamies, laistām Ļošas firmas sagādāto šampanieti, bet plecos iegulst tāds smagums, ka vai jātupstas.

Pēc manas gulbja dziesmas nekāda atvadu balle neiznāk, visiem jānokļūst garāžās, mājās, pie ģimenēm, rīt uz maizes darbu. Mēs arī drudžaini kraujamies kamazam

augšā. Rokas darbojas ierastā ritmā, kamēr domas pinas un aizkūp pļavas pienainajā miglā.

Zēni paspiež man roku. Kā pie balti klāta galda novēl veiksmes dzīvē un mīlestībā, skābi nosmej, ka, protams, tagad būšot neierasti garlaicīgi bez trakā lidotāja Haralda. Labi, ka vēl dzeju nelasa. Zalpam izmet šampi no jauniegūtā kristāla un, eļļainās rokas plātīdami un neveikli atvainodamies, kopjas prom. A ko tur teikt? Cik reižu pats esmu kratījies nost. Kurš tad grib ieskatīties acīs savai tāltālajai nākotnei, kad, lūgtum, mīlais, dubļu dzirēs, bet tīrā ancukā un pa gabalu.

Laiks, zēni, laiks. Eju malā. Eju. Tā jau savos piecdesmit piecos grabu kā aizsēdējusies balerīna. Vēl nesen augustā Latvijas čempionāta ceturtajā etapā, kad apli pēc apļa veicu skaistā tempā, sīvā cīņā izraujot uzvaru, finišā ap mani saslēdzās spiedošu meiteņu vaiņags – starošām acīm, saulē sagurušu margrietiņu pušķiem rokās. Ko es? Brīdi kavējos noraut ķiveri. Žēl pievilt jauno dāmu gaidas – gan jau cer ieraudzīt zem poda biezi saķepušu matu ērkuli un jauna trakuļa nevērīgā grimasē savilkto ģīmi: ai, nu vinne, kas tur liels! Kur jūs bijāt agrāk, manas daiļās? Ai, ko tur māžoties, rāvu naktspodu nost. Skuķi, lai gan vairs nespiedza, bet tautasdziesmas par sirmas galvas godāšanu arī nemurrāja. Pakniksēja un rātņi nodeva puķītes. Kā saukts, tūliņ piekratījās vaļējs armijas bobiks. Visi trīs līderi veikli tajā salecām, un, misiņgrauzēju marša umpavoti, un, skatītāju aplausiem dārdot, tikām izvadāti goda apli kā dievi. Jā, jā, šo īso mirkļu dievi.

Nu gan viss. Gonku vairs nebūs. Mana pēdējā dueļa biedrs Ļoša arī pienāk ar importa konjaka pudeli, ko

neveikli iespiež man saujā. Sarokojamies, apskaujamies un atceramies Kišiņevu, kad viņš pēc stāva, slidena trīssimt metru uzgājiena kalnā nometa apgriezienus, jo sekoja krass nobrauciens ar tramplīnu un dziļa bļodveida bedre. Uzmaucis ar pilnu klapi augšā, rāvu no paugura lejā viņam pakaļ. Par vēlu ieraudzīju, ka Ļoša pirms tramplīna pārgājis uz lēno valsī. Bet man rokenrols paātrinājumā. Kā katapultas izšauts akmens slīpi lidoju pāri viņa verķa ragiem un, piezemējies bļodas dibenā, vēl labu brīdi balansēju uz priekšējā rata, kamēr pakaļa cēlās gaisā. Acīs no trieciena raļļoja zvaigzņītes, nospriedu, ka beidzot būs jumts. Bet nosēdos uz visām četrām. Paveicās.

Vēlāk boksos Ļoša nekustīgs tupēja bagijā un raudzījās vienā punktā. Kad pienācu aprunāties, skatījās manī pārļaičīgu Monas Lizas ģīmi. Gandrīz kā šobrīd, kad viņš žmaidza manu plecu un nosvepst: “Tu nekad nenomet, Harald, vai ne? Par to tevi maķenīt apskaužu.” Nu peizāžā ir divas Monas Lizas. Novēlēja visādus tur izaicinājumus turpmākajā dzīvē. Paldies. Muļķīgi paklanos. Pārgērbjos un lēnām vīstu kā saņukāta tulpe.

Kad ar bagiju jau esam izkrāvušies garāžā, brīdi vēroju, kā mans pēdējais dubļu zirgs, šķībeniski ieripināts, rāmi dus starp drudžainā steigā nomestiem štrumiem, eļļainām lupatām un vecām skārda virtuves bundžām ar skrūvēm. Noskatos kā uz aizgājēju. Tikai neļķu vaiņaga vēl trūkst. Lai nu izguļas, pirms to izjauks, ķīlēs un pēc savas modes valdīs nākamās nepacietīgās rokas. Pieķeru sevi, ka tā tak viņš blenž uz mani. Es esmu tas, kurš palicis kājniekos, turklāt bez apvidus kartes.

Slēdzot garāžu, kā ierasts, ar mehu Borisu atvadā-
mies, norunādami drīzumā satikties, lai mierīgi saķīlētu
bagiju uz pārdošanu. Jauniņēmēji jau dziļājas aizdurvē,
uzkarsuši kā spirāle tējas krūzē. Kā es kādreiz.

Mans lāga Boriss, ūsas braucīdams, ar skatienu urbina
asfaltu kā pamesta brūte. Mēģinu izverkšķīt smaidu, bet
žoklis kā nošpicēts – neļaujas, joks apmet kūleni rīkles
galā. Skopi paspiežam rokas. Ieskatāmies viens otram
acīs, tūlīt novēršamies. Būtu tik daudz, ko teikt. Pēc
visiem šiem gadiem, pēc visa, ko esam kopā pārdzīvojuši.
Bet mute sausa kā tuksneša zeme. Pamīņājamies uz vie-
tas kā divi pingvīni uz ledus atlūzas, ar roku novēcinām
gaisā atvadu sveicienu un šķiramies. Viņu gaida laulene.
Mani – Katrīna. No domas vien, ka sastapsimies tikai
jubilejās baltos kreklos un šlipstēs, sapliķējušies ar odieri
un runāsim... par ko mēs runāsim? Drēgnums sarauj ādu
un sadrebina mugurkaulu. Aizrauju kurtkas rāvējslēdzi
līdz zodam un gar rūgtēni tvanīgām mārtiņprožu dobēm
dreifēju uz mājām. Kā tāda noklīdusi rudens lapa Frenka
Sinatras dziesmā. Pilnīgs *red end gold*.

Katrīna

Tas brīdis ir klāt. Maķenīt baidos, kā viss tagad būs.
Un kā būs ar mums. Kungs, stiprini mani un ļauj viņam
palīdzēt!

Tu jau zini – es gribētu lūgt vēl kaut ko. Bet nevaru.
Cita vietā to lūgt es nevaru. Kungs, tu visu redzi. Esmu
puteklis uz tavām kājām. Vadi manu muļķa sirdi.

Haralds

Katrīna ar grūtībām slēpj prieku, jau kuro vakaru redzot mani mājās. Gandrīz palecas, ieraugot trennušķās ar grāmatu rokā dirnam uz lodžijas starp apsalušu begoniju kasti un alumīnija spaiņu grēdu. Es gan neatceros, ka būtu to grāmatu lasījis.

Katrīna saprot, ka tas man bijis grūts lēmums, un ir gatavojusies šim pārejas brīdim, tomēr neesmu pārliecināts, vai kristālskaidrais tiešums, kas mani līdz šim tik ļoti valdzinājis, patiesi ir viņas rakstura labākā šķautne. Vakariņās, dalot uz pudeles ceptu vistu, viņa pavēsta, ka jūtas savādi normāli – tā, it kā runātu par sen gaidītu atpestīšanu.

– Kas ir normāli? Tu man pasaki, kas ir normāli? – kastos tajā muļķīgajā pāva tonī, turklāt pats sev riebjos, to saprotu, bet nespēju būt citāds. Viņa veikli maina sarunas tematu un izturēšanās taktiku – metas aplūkot manu pēdējo medaļu ar tādu uzspēlētu degsmi, ar kādu apbrīno maza bērna pastieptu bučmūļa lelli. Vēl labāk! Vai tiešām izskatos tik izmisis? Uzkarot medāli pie citiem bimbuļiem, Katrīna moži ierosina pārslaucīt un salikt pēc nozīmīguma manas Odisejas noputējušos lieciniekus – diplomus, kausus, vimpeļus un medaļu kulonus. Vai tiešām nekā cita nav, ko darīt? Šī rosība mani biedē, it kā viņa gribētu pēc iespējas ātrāk daļu manis ar visu to grabuļu anturāžu iebāzt kastē, pārsiet ar striķi un nozūmēt sekcijas arhīvā aiz stikla. Mans ceļgals jau trīsuļo, bet viņa, pielikusi pirkstu pie lūpām, teatrāli pārdomā, kurā kaktā iegrūst pēdējo balvu – kasti ar kristāla fužieriem. Sekcijas un virtuves skapīši jau pilni. Stingrāk jāpiestumj

durtiņas, lai nebirst laukā. Iesaku nodot komisijas veikalā. Vai vismaz paklusēt. Šis izlikšanās amatierisms kļūst arvien šķebīgāks.

Slaukot nazi divielī, Katrīna netīšām viegli iešņāpj sev pirkstā, pārāk asi mazgā brūci zem krāna, tad, iebāzusi pirkstu mutē, nozūd vannasistabā. Blenžu uz savu kombinezonu, kas vāļājas pie vannasistabas durvīm kā apkaltusi grīdas lupata. Plānais, zilpelēkais kokvilnas maiss – vietām manāmas nodiluma rētas, ko atstājuši mani atdauzītie elkoņi, ceļgali un ribu gali. Mana sīkstā gaļa. Tā arī netiku līdz polsteriem. Šoreiz Katrīna nav steigusies manu dubļaino otro ādu iemērkāt vešbļodā. Blenžu sienas apmetumā virs tā. Dušā enerģiski šalko ūdens – Katrīna tā noņem stresu. Redzu, ka cenšas. Bet kamdēļ šie stulbie pārspilējumi! Agrāk man patika, ka viņa daudz runā, ne vienmēr sagaidīdama atbildi, bet šobrīd tas ir galīgi nevietā. Rīkle kā aizsalusi, liekas, ka nav, ar ko elpot. Virtuves radio prezidents Ulmanis nosvērti stāsta, ka drīzumā no Latvijas tiks izvesta Krievijas armija. Laimīgu taciņu! Rotēju no vannasistabas durvīm līdz balkonam un atpakaļ kā nolauzts ritenis. Visbeidzot uztupstu uz ķebliša un blenžu pretējās mājas betona mūrī pāri ielai.

Manā vecumā jau nu vajadzētu zināt, ka iemīlēšanās ir savā ziņā cūcība. Pirms septiņiem gadiem, kad sākām satikties, jutām to pacilājošo saskaņu, kuras rožainajā miglā ļaudis izšķidina modrību un atkailinās tiktāl, ka izvērsē dvēseli ar oderi uz āru. Vēlīnā saviļņojuma apstapots, atzinos Katrīnai, ka vienīgais, no kā patiešām baidos, ir brīdis, kad ātrums būs jānomet līdz nullei. Viņa

teica, ka baidās laikam tikai no nāves. Tobrīd šķita, ka esmu saprasts. Sākumā viņa patiešām brauca līdz uz gonkām, pirms un pēc aptecēja ar kafijas termosu, kaismīgi strīdējās par rezultātiem ar bagiju komandas zēniem, mehiem un līdzjutējiem, pacietīgi gaidīja, līdz nakts mellumā beidzot devāmies mājup. Nesūkstījās par dzeldīgo lietu, kad abiem zobi klabēja tā, ka nevarējām sarunāties. Kopā ar mani pārdzīvoja bagija motora klemmes un kaunpīlnās izstāšanās. Ar cinka smēri iezieda asiņaini saplosītos pirkstus, kad, šujmašīnas tempā pārslēdzot ātrumus, nomuka kloķis un tālāk robā bija jāgrūž plīks stienis. Plānie cimdiņi tādās reizēs izšķīst smalkās driskās kā zirnekļtīkli. Viņa gandrīz piepildīja brīnumu, pēc kā biju ilgojies. Par cilvēku, kurš neprasa, kāpēc, un ir blakus tajos brīžos, kad visi jautājumi lieki.

Tomēr Katrīnas izstāšanās nepārsteidza. Tas notika pēc vienas no nežēlīgākajām cīņām, ko pats biju uzsācis. 1987. gadā “Staiceles papīrfabrikas kausa” izcīņas startā ieklemmēja aizsargsiksna, nevarēju aizsniegt starta pogu. Kad lādēdamies beidzot aizsniedzos un piestartēju, visi metāla circeņi, rūkdami un cits citu bakstīdami, jau bija aizlekuši garām, atstājot mani putekļu un grants mākonī, smilšu aizpūderētām brillēm. Tikpat kā akls, uz čuju dzenoties šiem pakaļ, rāvu no kalna lejā un ieraudzīju, ka visi dampji kā deju placī mīņājas pie lielas ūdens lāmas, lai to apbrauktu. Brīvs bija tikai viens ceļš – manējais. Maucu pa taisno un piezemējos tieši paņčkas vidū. Kā ierasts, kur citi bremzēja, gāju šķērsām pāri. Visi jau zināja un rēķinājās, ka ar manu nabadzību vienīgais trumpis ir izmantota iespēja. Raidot atvainošanos par biedru aizlietajām brillēm, aizrūcu krietnam bariņam

garām. Viscaur slapjš un apķēpis kā no dūņu vannas, desoju pakaļ līderiem, tos panācu, vienam pat ar švunku uzlecu virsū – nu, bet ko kūņojas kā veca sieva!

Kamēr finišā mehs Boriss mani ucināja un mutēja uz abiem vaigiem pa slāvu modei, pirms otrā starta sašķukām slābani. Ibitīt matos! Viens aviācijas amītis paputējis kā pūpēdis rudenī. Bet mums nav, ar ko iepumpēt gāzi. Apjotām visu braucēju taboru, lūgdamies, bet kur nu, nevienam nav gāzes balona. Ļoti jau nu kādam kārojas izlīdzēt līderim. Boriss bēdīgs, slauka manas aizķepušās brilles savā kreklā. Naktis kopā ar mani aukstā garāžā izkūkojies. Pārējie zēni arī ieslēpuši galvas pufaiķu apkaklēs kā sabozušies zvirbuļi. *Tas ir neprāts, neprāts, neprāts!* – brēca mans iekšējais dzenis. Noskurinājos, aizbāzu dzēnim knābi un lecu iekšā šķībajā bagijā, kas bez amišiem ir vien pliki koka rati. Sakodis zobus, savilcis mugurkaula skriemeļus iedomu striķiem, raidīju bagija rumpim dzērāja lūgšanu: *Vēl tikai šoreiz, zaķīt!* Stāāārts! Pastalu grīdā!

No triecienu kaskādes, ko saņēma mans mugurkauls un rokas, acīs pajuka dzirksteļu spiets, ik pa laikam atstūmu ķiveri, kas no mežonīgās dauzīšanas nepārtraukti krita uz acīm. Kādā brīdī pamanīju skatītājos slaveno bagiju meistarū Tionu, kurš meta ar kulaku un grozija pirkstu pie deniņiem. Lai tak neesmu muļķis, nelaužu mašīnu un beidzu. Jā, jā, bet kā gan es to varētu! Priekšā vēl tikai viens igaunis – ar daudz vieglākas masas dampi, kas turējās taisnāk un mazāk izslīdēja līkumos pretēji manam invalidam, kuru izmeta ar krietnu švunku. Abi ar zirgu tikām raustīti un mētāti uz visām debespusēm. Lāgā nespēju pat ievilkt elpu. Roku muskuļi no ārprātīgās pārpūles sagājuši cementā. Jeibogu, neatšķīru, vai brakšķ

rāmis vai mani kauli. Kad jau gājām riteni ritenī, tiku bliezts tik intensīvi, ka mana kāja nespēja noķert pedāļus, lai pārslēgtu gaņģus, un trases pēdējo sadaļu veicu ar trešo ātrumu. Noēst viņu nespēju, bet visu iebraucienу kopsummā biju pirmais.

Kamēr finišā pieliecies stīviem pirkstiem gramstīju pie kājām nokritušās brilles, pienāca Katrīna.

– Muļķis tu esi, Harald! – viņa nošņāca. Sagājusi lāstekā, trīcošiem pirkstiem plūkāja savu zaļo atlasa šallīti kā Raisai Gorbačovai. Kamēr zēni mani sveica, viņa aizklimta streļīt cigareti pie konkurentiem. Par spīti atklāsmei, ka Katrīna pa kluso pīpē, kopā ar viņas asi pasniegtā *Essentuki* malkiem manī rāmi guldzināja prieka un skumju kokteilis. Te nu es grozījies – uz pjedestāla, ar kārtējo stikla vāzi un diplomu vēl vibrējošās rokās, jēlu muguru un atdauzītu asteskaulu, sirds vēl sita laktu. Beidzot viņa redzēja mani visā godībā.

Mājās augu vakaru Katrīnas televizors rādīja bildi bez skaņas. No rīta viņa pagatavoja sātīgas brokastis un nebilda neko tādu, kas liktu man zaudēt apetīti. Blenžot uz manu šķībo fasādi, pat neiepiķstējās, ka nezina nevienu dakteri, kurš spētu sametināt mugurkaulu no jaunām trubām kā bagija rāmi. Tikai viņas sejā bija iegūlusi tā izteiksme, ko esmu jau redzējis agrāk, – kad atskārt, ka esi kādu mīlējis citādu. Varētu teikt, ka beidzot mēs tuvinājāmies pa īstam.

Turpmāk viņa neuzdeva jautājumus, arī par naudas trūkumu negaudās, tikai aizbildinājās ar svarīgiem darbiem, kas padarāmi tieši gonku dienā. Pirms nākamā starta iešuva manā kombinezonā kaut kāda svētā Laurencija reprodukciju un paklusām izsauca mācītāju uz

garāžām, lai apšļaksta manu dzelzi ar dievvardu ūdeni. Kad uzkūlos virsū melnsvārcim, gandrīz aizrijos ar desmaizi. Domādams, ka veči nes mani cauri, sāku aizgūt-nēm zviegt un taujāt, kuram vellam man tagad jāliek polšs par šo amizieri. Dabūju svētītu šļakstu ģīmī un Katrīnas ledaināko skatienu mūžīgi mūžos. Un tā man blakus bija daudzās nozīmēs brīnišķīga sieviete, tomēr trasē jau atkal lidoju viens.

Katrīna smaidīga iznāk no vannasistabas, ietinusies ābolu ziepju mākonī un pumpainā frotē halātā, mundri ierosina iedzert tēju ar konjaciņu. Ātri gan noņēmusi stresu.

Žibulējot no istabas uz virtuvi, viņa aizrautīgi uzskaita, ka dārzā jānoņem pēdējās asteres, dobēs jālasa nost gliemeži – tā grauzēju sērga. Iedomājies, zobu nav, bet no lapas pāri paliek plāns, lipīgs diegs un aizķēpis caurums. Katrīna izliekas nemanām manu skatienu, kas asi seko viņai kā spindzošai bizenei. Uzkrītoši bieži piemin dārza būdu, ka beidzot varēsīm to pabeigt, padarīt rudens darbus un īstenot ilgi sapņoto ceļojumu uz Latgales ezeriem, peldēt jau vairs nesanāks, bet vismaz būs krāšņi skati, ko atcerēties. To visu vajadzētu paspēt līdz brīdim, kad kļūšu par opi un mums noteikti vajadzēs palīdzēt manai meitai.

O jē! Patiesi, nebiju līdz šim aizdomājies, mana meita Elza ir gaidībās. Kā ziņo zinātnes sasniegumi, radaros skaidri saskatāmi bumbulīši, tātad būs mazdēls. Ko tu neteiksi! Vairs nekādu adatu diegā – ja iet taisni, būs puika, ja aļos – meita. Māju ar galvu, iesvelpju konjaka guldzienu. Nereibstu. Katrīna, turpinādama runāt vienā tonalitātē ar radio, novāc traukus, tad izslēdz radio,

apklust un noklikšķina naktslampiņas slēdzi pie gultas. Es arī šļūcu uz vannasistabu, pucēju zobus, ar divieli slauku zobupastas šļakstus no spoguļa stikla, tad dodos uz gultu, sakārtoju spilvenu un ieritinos segā. Viņa noskūpst mani uz vaiga, iedzer miegazāles, pajautā, vai es arī nevēlos, es nevēlos, un izslēdz naktslampiņu. Tikai tad, kad ap mums sabiezē tumsa, viņa pajautā, kā es tagad jūtos.

Pie gultas uz avīzes gurdeni vīst Katrīnas grieztās pēdējās dārza piparmētras. Tālāk nevērīgi nomestas manas melnās dermatīna čības. Pret loga stiklu monotoni sitas naktstauriņš.

Mana atbilde viņu nomierina. Esam tiktāl pieslīpējušies, ka nepievēršam uzmanību intonācijām. Guļu vaļā acīm, smags kā mālaina zeme pēc lietavām. Veroties griestu melnajā tukšumā, zīmēju gaismas rakstu: *finita la comedia*.

Sagaidu, kamēr Katrīna blakus aizmieg kā bērns, kuram bijusi laimīga diena. Nesaprotu, kāpēc vēl jādzer miegazāles. Kā mēnessērdzīgs mehāniskām kustībām atvelku segu un izslīdu no gultas. Nočab samītā piparmētra, nočīkst pavērto durvju eņģes. Katrīna nepakustas. Aizveru aiz sevis guļamistabas durvis.

Viesistabu pāršķēlusi netīri dzeltena gaismas strēle no ielas lampas. Lauzīta koka zara atspulgs zīmē spocīgas ēnas uz sienām. Atslīgstu uz krēsla pie galda iepreti sekcijai un mēģinu sajust savu ķermeni: asinis, sviedri, dubļi, nogurums, nāvīgs nogurums. Viegls vēja virtojums no pavērtās loga spraugas saskurina ādu uz rokām. Elpa ir smaga un nevarīgi ļaujas nakts vēsajam žņaugam. Balss iesprūdusi rīklē. Izlauzies sājš smiekls atgādina

vēja raustītas skārda atlūzas ņerkstu. Ko es vispār zinu par laimīga bērna dienu?

Ar sausu krakšķi izdeg laterna otrā ielas pusē. Mana elpa kļūst asāka. Sirdspuksti – skaļāki. Skopajā gaismas svēdrā sazīmēju putekļainu bērnu zīmējumu kontūras, kas aizbāzti aiz sekcijas stikla. Beāte uzsvēra, ka bērnu zīmējumi nekad nemelo. Tos reizēm vajagot skatīties, lai nepazustu samākslotībā. Mēdza atgādināt, ka mana meita ir labākā daļa no manis. Plauktos tuvāk sienai pirmajā rindā iespiestas Beātes grāmatas, arī mākslas katalogi, kurus mēdzām kopā pārļapot. Katrīnas grāmatu te tikpat kā nav. Viņa lasa manējās... mūsējās. Jau ilgu laiku neesmu to mākslu šķirstījis. Katrīna gan. Viņai patīk klusās dabas un ainavas bez cilvēkiem.

Vēja raustīto piemājas liepu zaru kustīgajās gaismēnās acis nekļūdiģi uztausta dažāda lieluma kausus, kausiņus, vimpelu buntas un medaļu saišķus, kas kā smagi kuloni uzkārti uz dēļu savienojumā iedzītām naglām. Manu cīņu klusējošie liecinieki. Sākuši sūbēt. Gandrīz kā veci cilvēki, kad tos nosēdina pie svētku galdiem, tad vai nu aizmirst par viņiem, vai mudina iet atpūsties, neprasot, vai viņi to vēlas, bet jubilejās dāvina vilnas zeķes un mīkstākus spilvenus. Es jums teikšu, sūdi lieli, mani šķindošie biedri, nez vai putekļu lupata te ko līdzēs. Pēc tam kad mani ar kapli un nezāļu spaini iedzīs aizaugušu zemeņu dobēs vai arī vēlāk, kad aizsauks pavisam citās trasēs, jūs palēnām zaudēsiet jelkādu nozīmi, zudīs pat atmiņas par jums.

Jā, mani draugi. Tas notiks pamazām. Sākumā, plecus raustīdams un sāņus vērstu skatienu, kāds nejaušs mantinieks jūs iegrūdīs aizgājušo laiku relikviju tirgotājiem.